# Mootorsõidukimaksu seaduse kehtetuks tunnistamise ja Liiklusseaduses sõiduautode registreerimistasu kehtetuks tunnistamise seaduse eelnõu seletuskiri

## 1. Sissejuhatus

12. novembril toimus Riigikogus minu poolt esitatud n.n. „Automaksu" menetlus. Enne menetlust, küsisin Riigikogu reformierakonna saadikult, Pipi-Liis Siemanni käest küsimuse: „Kas Sa toetad seda eelnõud". Tema vastus oli küsimise vormis: Ütle, mis on see mõjuv põhjus, et ma peaksin seda tegema?"

Eelnõu ei leidnudki Reformierakonna, Eesti 200 ja Sotsiaaldemokraatide toetust ning langes menetlusest välja.

Pärast hääletust juhtusin Pipi-Liis Siemanni kõrvuti trepist üles minema. Küsisin temalt, miks Reformierakond ei toeta automaksu kehtetuks tunnistamist. Reformierakonnas on kuskil alla üheksa tuhande liikme, samas kui üle 70 000 inimese on pöördunud Riigikogu poole petitsiooniga, tühistada automaks?

Tema vastus minu küsimusele hämmastas aga mind täielikult: „Nad ei tea tegelikku põhjust".

Tulenevast eeltoodust on eelnõu menetluse käigus vaja kindlasti välja selgitada põhjused, mis takistavad „Automaksu" tühistamist.

### 1.1. Sisukokkuvõte

**1.1.1.** Kollektiviseerimine oli Nõukogude Liidus ja mõningates teistes maades korraldatud aktsioon, mille eesmärgiks oli **ERAOMANDI** likvideerimine ja talupoegade koondamine ühismajanditesse - kooperatiividesse. Selleks kehtestati talumajapidamistele ülikõrged maksud.

Kuna talupojad ei soovinud vabatahtlikult oma maast ja varast loobuda, rakendati nende murdmiseks majanduslikku survet. Jõukamad talud ehk nn "kulakud" koormati sihilikult täitmatute riiklike müügikohustustega (liha, piim, vili). Kohustuste mittetäitmisel ähvardas talupidajaid varade konfiskeerimine või vangistus. Selle tagajärjel talunikud kaotasid oma maa, loomad ja vara. Vastuhakkajaid karistati ja küüditati Siberisse.

**1.1.2.** Reformierakonna poolt juhitud valitsused on viimastel aastatel kehtestanud ja tõstnud mitmeid makse, et katta riigikaitsekulusid ja korrastada riigieelarvet.

## 1. Kehtestatud uued maksud

- **Mootorsõidukimaks (automaks):** Täiesti uus maks. See koosneb kahest osast: auto esmasel registreerimisel makstavast registreerimistasust ning iga-aastasest aastamaksust.
- **Julgeolekumaks:** Ajutine (planeeritud kuni 2028. aasta lõpuni) kolmeosaline maksupakett riigikaitse finantseerimiseks:
    - **2% julgeolekumaks eraisiku tuludelt** (lisandub tulumaksule).
    - **2% julgeolekumaks ettevõtete kasumilt**.
    - **2% täiendav käibemaksutõus**

## 2. Tõstetud olemasolevad maksud

- **Käibemaks:** Käibemaksu tavamäär tõsteti esmalt 20%-lt 22%-le ning koos julgeolekumaksu lisandumisega tõusis see **24%-ni**.
- **Tulumaks:** Nii füüsilise isiku kui ka juriidilise isiku tulumaksu baasmäär tõsteti 20%-lt **22%-le**.
- **Majutusasutuste käibemaks:** Hotellide ja majutusteenuste soodusmäär tõsteti 9%-lt **13%-le**.
- **Ajakirjanduse käibemaks:** Perioodiliste väljaannete ja ajakirjanduse soodusmäär tõsteti 5%-lt **9%-le**.
- **Aktsiisid:** Tõstetud on alkoholi-, tubaka- ning kütuseaktsiise (bensiin ja diislikütus)
- **Kaotatud maksuvabastused:** Kaotati tulumaksusoodustused laste pealt, abikaasade ühine tuludeklaratsioon ning eluasemelaenu intresside mahaarvamine. Samuti kaotati ettevõtete regulaarsete dividendide madalam (14%) tulumaksumäär

**1.1.2.** Eeltoodust tulenevalt on nii kollektiviseerimine kui reformierakonna maksutõusud oma olemuselt sisuliselt täiesti sarnased.

**Omandiõigus:**

- kollektiviseerimine: **Eraomand likvideeritakse täielikult.** Kogu maa, tehnika ja loomad võetakse maksude mitte tasumisega riigi või ühisomandisse;

- maksutõusud: Riik võtab seadusega määratud protsendi tulust või tarbimisest, kuid ülejäänud vara jääb esialgu omanikule;

**Vabatahtlikkus ja vägivald:**

- kollektiviseerimine: **Sund ja massiline vägivald.** Keeldumisel rakendati repressioone, küüditamist;
- maksutõusud: Maksude mittetasumisel rakendatakse maksu- ja pankrotimenetlusi ning kohtumenetlusi. Peale neid tulevad inkassofirmad, kohtutäiturid, mille tagajärjel menetlusaluse isiku vara müüakse.

**1.1.3.** Esitasin kohtumisel Ülle Madisele, kui presidendi kandidaadile küsimuse, kas neid praegu toimuvaid maksutõuse on võimalik võrrelda kollektiviseerimisega.
Tema vastus oli ühene. Madalad maksud on normaalsed, kuid kui maksude tagajärjel ei ole võimalik inimestel enam normaalselt majanduslikult toime tulla, on tegemist Põhiseaduse vastase tegevusega.

**1.2. Ühiskondlik reaktsioon maksutõusudele, kaasa arvatud mootorsõidukimaksule.**

Käesolevate maksude mentaliteedi nimetus on repressiivsus. Kõlab karmilt, kuid demokraatlikus ühiskonnas palju kaugemale minna on raske. Eriti on tuntav see mootorsõiduki maksu puhul, sest käesoleval ajal on auto tarbeese. Auto on hädavajalik eriti maapiirkondades ja seda olematu ühistranspordi tõttu. Maapiirkondades elavate inimeste sotsiaalne olukord on katastroofiline. Ja mitte ainult. Seda kinnitavad veel massilised eraettevõtete pankrotid ning maksumenetlused eraisikute suhtes.

**2. Eelnõu eesmärk**

Eelnõu eesmärgiks on vähendada maksukoormust ning tagada elanike vaba liikumise võimalust, sest kehtestatud maks ei tohi olla põhiseadusega vastuolus.

**4. Eelnõu terminoloogia**

Eelnõus ei kasutata uusi termineid.

**5. Seaduse mõju**

Muudatus vähendab maksukoormust, mis on praegu võrreldav kollektiviseerimisega ning austab Põhiseaduses sätestatut, et eraomand on püha ja puutumatu.

**6. Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused**

Seaduse rakendamisega kaasnevaid kulutusi ei ole.

**7. Rakendusaktid**

Seaduse jõustamiseks ei ole eraldi rakendusakte vaja.

**8. Seaduse jõustumine**

Seadus jõustub 1. jaanuaril 2027. aastal.

---

Algatab Riigikogu liige 16.11.2026

Kalle Grünthal